

Universitatea
Bucuresti
Cluj

Cultura Poporului

GAZETA SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI“

SUB CONDUCEREA COMITETULUI DE ACTIUNE A „CULTUREI POPORULUI“

Redacția: Str. Dorobanților, 11

SECRETAR DE REDACȚIE: VLADIMIR NICOARĂ

Administrația: Piața Cuza Vodă 16

ABONAMENTE ANUALE: pentru cititori .. 30 Lei | pentru autorități .. 60 Lei | pentru întreprinderi financiare .. 100 Lei

O lămurire

Comitetul Societății „Cultura Poporului“, în ședința sa, din 11 Octombrie 1921, a avut la ordinea zilei a se pronunța asupra demisiunii d-lui General Petala din calitatea de membru al Comitetului, demisiune prezentată în timpul vacanței Președintelui Societății. Acesta, observând termenii ei generali, crezu că este bine ca, mai înainte de a se pronunța, să invite pe d. General a expune mai amănunțit cauza demisiunii sale. În ședința amintită, în urma stăruințelor puse, d. General a declarat că, aflând că circula versiunea că în Comitetul Culturii Poporului s'ar face politică de partid, și ținând seamă de deciziunea Comitetului să nu se răspundă prin ziarul Societății la nici o invinuire de orice natură, fie că s'ar îndrepta personal contra unui membru, fie că s'ar adresa Comitetului însuși, crede de a sa datorie de a se retrage din Comitet, pentru ca persoana sa să fie sustrasă din discuțiunile ce eventual s'ar putea naște în jurul acestei acuzațiuni, pe care d-sa cel dintâi o recunoaște a fi neadevărată și tendențioasă.

Abia a fost făcută această declarație și o protestare unanimă a membrilor prezenți a izbucnit; căci nu numai statutele interzic amestecul în politica de partid; nu numai că din Societate fac parte membrii marcanți AI TUTUROR PARTIDELOR; nu numai că în tot trecutul Societății nu se poate descoperi un singur act care să poată fi interpretat de politică de partid; dar, ceea ce este și mai decisiv, Comitetul își amintește că, la una din ședințele sale, asistând unul dintre cei mai înalți demnitari ai țării, acesta, văzând statutele, examinând spiritul discuțiunilor și rivna tuturor membrilor pentru interesul bine înțeles al poporului român, și-a manifestat dorința de a interveni la guvern pentru a asigura Societății o subvenție de Stat. La această propunere întreg Comitetul, cu toată urbanitatea, posibilă, a răspuns că, deși Societății fiind de a nu se răzima special pe nici unul dintre partidele de guvernământ, se crede obligată a nu accepta o atare intervențiune, tocmai pentru a nu se crede moralmente obligată a urma îndrumarea ce i s'ar da de autoritățile guvernative. De asemenea Comitetul își mai aduce aminte, că la o altă ședință, fiind vizitat de unul dintre reprezentanții cei mai calificați ai unei mari instituțiuni financiare din România; și acesta, la finele ședinței, fiind condus de aceleași sentimente, ca și marele demnitar al Statului, a declarat că, întorcându-se la București, va face ca instituțiunea financiară pe care o reprezintă, să vină în ajutorul Societății materialiceste; propunerea n'a fost acceptată de Comitet, tocmai fiindcă instituțiunea este caracterizată ca factor de partid.

În fața acestor antecedente, Comitetul consideră învinuirea amintită ca o insinuație cu scop de a slăbi uniunea și a desorganiza armonia, ce au existat pururea în Societate.

Față cu trecutul său neșovăelnic în această chestiune, Comitetul respinge atari versiuni, și cu unanimitate de voturi, nu admite demisiunea d-lui General Petala, rugându-l de a continua să facă parte din Comitetul Societății, pentru a-i aduce și pe viitor sprijinul moral și efectiv din trecut, considerând prezența sa în Comitet ca un factor absolut necesar pentru realizarea scopului societății. Iar Președintele să fie îndatorat ca prin ziarul „Cultura Poporului“ să publice această expunere prin care se afirmă că Societatea noastră, ca și în trecut, și pe viitor, nu se va lăsa influențată de nici un partid politic, ci numai de interesele generale, naționale ale întregii țări.

V. DIMITRIU

Președintele Societății „Cultura Poporului“

Lui Gavril Precup

Societatea „Cultura Poporului“ din Cluj, înștiințată cu scopul ca, prin luminarea poporului de jos, să contribuie la consolidarea României reînregite, a pierdut în cursul acestui an pe unul din cei mai prețioși ai săi membri, pe Gavril Precup. Și se cuvine ca noi, cari am lucrat cu el la împlinirea aceleiași fapte, să-l rostim pioasa noastră amintire.

Gavril Precup este pentru noi un simbol. El era unul din acele minunate exemplare ale sufletului românesc, cari se tâlmăcesc prin cuvintele cuminenie sau armonie. Această cuminenie era înainte de toate sublima armonie între patriotism și creștinism. Căci, pururea, adevăratul Român a fost adânc patriot și adânc creștin. Pentru el lucrurile cele mai sfinte pe acest pământ erau Patria și Dumnezeu, și ele erau nedespărțite, căci, ca Român, el concepea Patria ca fiind scena pe care ne-a pus Providența ca să împlinim legile divine pe acest pământ. Și dela această armonie între patriotism și creștinism, el se împărțășia în toate faptele sale pentru a aduce o împăcare între ceea ce părea potrivnic.

Așa a fost Gavril Precup. Un suflet de Român cuminte, odrăslit din cuminenia sufletului românesc. El era de religie greco-catolică, dar el iubia tot așa de puternic religia greco-orientală, pentru că și una și altă erau patrimoniul sfânt al României. Și unul din marile doruri ale vieții sale, era să vadă o singură biserică națională în mândra noastră Românie reînregită. Să fim noi toți Români una, și să fim oameni de omenie, să fim caractere, pentru ca unitatea noastră să fie o podoabă de vrednicie și de cinste și de lumină a lumii. Acesta era visul vieții lui. Acesta era idealul suprem pentru care el muncea, la care el năzuia, pentru care el trăia. Aceasta era puterea și nădejdea și credința cari îl mângăiau în suferințele de toate zilele. Și așa cuminte, inspirat de gândul împăcării întru înălțarea României, era el în toate actele sale. Când, o dată, s'a părut că se ivește o neînțelegere fatală între venerata Astră și tânăra Cultură a Poporului, Gavril Precup, vechi membru al Astei și nou membru al Culturii Poporului, a fost cel mai cald apărător al înțelegerii între frați. Căci țelul era același, și el avea la temelie sa aceeași științenie: întărirea mult dragei și mult scumpei noastre Românie. Și nimic nu era pentru el mai dureros și mai împotriva voinței lui Dumnezeu, ca vorbele de ură pe cari unul înstreinași le asvârlă între Români de dincolo și de dincoace de Carpați. Căci el credea, ca într-o religie în adevărul că mărirea noastră se izvoadește din unirea noastră: că și unul și alții tot un neam suntem; că și pe unul și pe alții tot o soartă ne-a ursit; și tot același vis ne-a legănat; și tot aceleași nădejdi ne-au susținut. Căci suntem și vom fi unul și același suflet, în veci nedespărțit. Și fac greu păcat cei ce seamănă ura între frați. Atâta de mult ne-am dorit unul pe alți, și atâta de crud am suferit ca să ne vedem împreună, în cât nu este oare o impietate ca acum, când Dumnezeu ne-a preschimbat visul în aievea, noi să ne blestemăm unirea? Așa simțea, așa gândia Gavril Precup.

Ne este încă viu în minte chipul său, în Sala Rectoratului Universității din Cluj unde se adună Comitetul Culturii Poporului. El ia cuvântul, modest ca Dacul din Senatul roman, și cuvântul său este, totdeauna tălcul înțelepciunii românești din care izvoarește cea mai creștinească, cea mai blândă, dar cea mai hotărâtă și mai cristalină dragoste de patrie: unire între frați, unire pe plăsurile României pe cari au suspinat atâtea suflete, pe cari a curs atâtea sânge pentru unire.

Dar de-acum nu-l vom mai vedea pe Gavril Precup. De-acum nu-l vom mai privi ochii lui blajini, dar vii și atât te țâșnitori de iubirea de țară. De-acum nu-l vom auzi vibrând de românism glasul lui cel măsurat. Gavril Precup s'a dus pentru de-apurarea d'între noi înălțându-se la ceata dreptilor.

Dar spiritul său a rămas și va rămâne între noi, pentru a ne călăuzi ca pildă către acea înălțare a României, care a fost visul vieții sale trecătoare pe acest pământ de grele încercări. Și cea mai pioasă amintire pe care noi înțelegem să i-o exprimăm, este aceea de a-i spune că vom fi demni de el, că vom trăi și vom muri, pe acest pământ, ca și el, întru același vis, întru același ideal de unire a tuturor Românilor, pentru înălțarea României.

În numele Culturii Poporului
Marin Steiănescu
Profesor Universitar.

Cuvântul nostru

După congresul germanilor

Germanii din România Mare au găsit de cuvîntă să se întrunească în congres la Cernăuși pentru a se sfătui asupra nevoilor lor. Acesta a fost motivul congresului (adunare mare). Din păcate acolo nu s'a vorbit tot timpul decât despre rostul germanilor în România, despre mijloacele mai potrivite pentru creșterea înrăuririi economice și culturale germane la noi, precum și despre înșelămintă Germaniei de astăzi ca sprijinătoare a năzuințelor săsești din România.

Sfârșindu-și lucrările, congresul a hotărât să trimeată cel mai calduros salut Berlinului, în calitate de capitală a Germaniei și de centru al germanismului... Bunătatea și îngăduința noastră sunt nemăsurate; altfel nu putem înțelege cum poate cineva să aibă atîta îndrăzneală încât, după ce îți spune că-i cetățean român, să-și îndrepte nădejdele către Germania, cea mai înverșunată dușmancă a noastră și să stăruie în atotstăpânirea învățaturii și culturii germane peste cea românească.

Indrăzneala acestor germani din România merge crescând. Astfel Sașii din Ardeal pentru că exproprierea se aplică și lor ca și tuturor cetățenilor români, strigă ca mușcați de șarpe că aceasta înseamnă stăruința dezvoltării lor economice și că reforma agrară nu-i decât o lovitură ascunsă pentru a mână pe pământurile lor cumpărate cu bani mulți. Au mers cu greșala până acolo încât s'au piâns de această închipuită nedreptate și ligei Națunilor ca și cum aceasta ar avea cădere să se amestice în gospodăria lăuntrică a unui Stat.

De aceea potrivit unei hotărîri foarte chiozuite Statul cel mare (Consiliul) al Ligei Națunilor a trînes plîngerea sașilor guvernului nostru spre a o cerceta. Sașii n'au dreptate să se plîngă că li se expropiază moșiile, de oarece acest lucru s'a făcut tuturor moșierilor români din vechiul regat. Și slavă Domnului, nici unul nu s'a ridicat împotriva acestei măsuri de dreptate, pentru că înainte de a fi stăpânitorii, aveam inimă de român care se gîndește înainte de toate la viitorul țării și prin urmare la bună stare a mijloanelor de țaran.

Ce-au făcut însă Sașii? De la unire, adică din 1918 și până în primăvara anului acesta au cumpărat cu sprijinul tovarășilor lor agricole și a băncilor lor, foarte multe moșii de la grozii unguri cari le vindeau pentru a pleca în

Ungaria. Cumpărate cu prețuri efitine, moșiile urmau să fie împărțite țaranilor Sași. Voiau adică conducătorii lor ca fiecare țaran sas să stăpânească între 40—50 ha. Bine înțeles că țaranul român trebuia să lucreze și mai departe ca robi pe moșiile Sașile. Această stare de lucruri nu putea fi îngăduită fiindcă nu era dreaptă. Un om cu scaun la cap, fie el chiar negru din Africa, nu poate găsi dreaptă socoteala Sașilor. Era cu neputința ca pământul a celor moșii să fie stăpânit de Sași cari pe vremea ungarilor erau cei mai înverșunați birfitori și dușmani ai românilor, iar astăzi sunt cei mai fâțarnici cetățeni ai României Mari. Și când spunem vorbe așa de grele ca cele de mai sus o facem sprijiniți pe dovezi care nu pot fi nici de cum clintite. Ziarele lor atîță pe sași să nu facă cererile către autoritățile românești în limba română, să nu se supue ordonanțelor date de guvern, pentru că ei s'ar bucura de anumite privilegii cari le-au fost recunoscute de unguri.

Conducătorii Sașilor merg cu nesocotința până acolo încât îndeamnă populația săsească să nu asculte de legile românești și de autoritățile care i-au masuri administrative sprijinite tocmai pe aceste legi. Cazurile de nesupunere sunt nenumărate. Cu toții ne aducem aminte de refuzul primăriei din Sibiu de a schimba numirea nemțească a străzilor, de hotărârea celei din Brașov de a scrie corespondența oficială în limba germană, de refuzul hotărât al Sașilor din Brașov de a lua parte la primirea studenților francezi. Și totuși împotriva tuturor faptelor neromânești pe care le fac zilnic, Sașii strigă cit li în puterile că sunt buni cetățeni români. E vremea ca și starea Germanilor din România să fie lămurită, căci nu putem înțelege un cetățean cu două patrii. Nu putem înțelege ca acei care-și zic cetățeni români să trimeată salutul calduros Germaniei, nici să-și întărească încrederea în viitorul și puterea Germaniei nici atunci, când se cred nedreptățiți să apeleze la Liga Națunilor. E vremea să-i întrebăm pe germanii din România deschis, fără înconjur: Vreți ca umăr la umăr și mână în mână cu noi să muncim pentru propășirea și întărirea României. Mari sau înțelegeți să rămâneți pentru vecie cu ochi spre Berlin? Aceasta atitudine trebuie s'o spunem cu regret că nu e aceia a unor buni cetățeni români.

M. D.

Beția e începutul șielor

Un pustnic, din tinerețe, făgăduit lui Dumnezeu cu trupul și cu sufletul, fu până la o vreme întărit cu tot felul de ispite ce i le punea Diavolul și-și păstră făgăduința. Însă ispita celui rău era fără sfârșit. Răzluit bietul călugăr li zise într'o zi Diavolului

— Satano, ce vrei de la mine de nu mă lași în pace și mă necăjești mereu!

— Ce să vreu, ia, vreu să faci și tu un păcat... cât de mic... bună oară să dai foc la o casă...

— Ba asta n'oi face-o și călugărul își îndoi rugăciunea, puterea și virtutea să nu-l mai ispitească Diavolul.

Munci și ziua și noaptea. Dar ispite, necazuri, bietul călugăr suferea de la Diavolul dar le răbda cu răbdare adevărat călugăresc. Însă răzbit, călugărul li zise:

— Lasă-mă Diavole un mă ispiți...

— Nu te-oi mai ispiți dacă-i ucide un om...

— Ba asta n'oi face-o și călugărul își întregi rugăciunea, puterea și virtutea ca să nu-l ispitească diavolul.

Batâi, nehotina trupului, visuri grozave și scârboase, boală, și câte rele toate le aducea Diavolul călugărului până ce iar în cele din urmă călugărul îl întrebă.

— Mult ai de gând diavole să mă ispitești? Iată vezi și i în zadar truda, că nu mă poți birui...

Ba am să te las dacă mi-ai face măcar atîta lucru; să te duci în sat și să te imbejodăți cu rachiu.

Călugărul, se dădu prins. Că ce-și zicea: Păcat e să dai foc, casei omului, păcat e să-i ridici viața dar dacă oiu, face și eu un coraj în viața mea nu fac rău nimănui, și apoi scap ușor și de ispita vrăjmașului.

Se duce în sat și degrabă se amețește, ca unul ce era nedeprins cu băutura. Până la schit însă era cam departe că un se putu bizui să se ducă ci se abătu la o casă să se mai hodiească și să-i treacă „fumul” beuturii din cap.

Dar, acum era al diavolului, căci călugărul un mai știă ce-i cu el, odată ce băutura li luă mințea.

Această era numai nevasta omului. Peste noapte, năzu la dansa, și apoi când își dădu socoteala după ce se cam trezi din beție de ceia ce a făcut, cum dormea încă femeia o ucise strângând-o de gat. Li rea teamă că femeia va spune despre pacatul lui și altora. Dar acum, altă nevoie. Dacă se află femeia moartă adoua zi. Și dacă se știe că el a

dorinit acolo n'are să-l încerce? Atunci s'apucă și dădu foc casei — care în scurt fu cuprinsă de flăcări. Cum patul în care femeia era moartă fu stropit cu gaz repede luă foc, iar călugărul eșind afară, când focul era în toi, și oamenii alergară, se prăfucu ca zăpăcit, sculat din somn și începu a striga în gură mare că arde nevasta înăntru. Alergară oamenii, dar cine putea intra în mijlocul flăcărilor?

Casa se topi toată, se găsiră numai oasele din biata nevastă, iar omul când veni adoua zi din treaba lui începu a-și plînge nenorocirea.

Călugărul prins de mustări de cele ce făcuse, își puse capăt zilelor, și așa diavolului căpătă sufletul amăgindu-l cu un lucru tare plăcut și ușor, să se imbețe. Ceia ce li era groază când era treaz la beție le-a făcut cu ușurință.

Greu până atunci în drumul pacatelor c'apoi greu te poți opri și mai întotdeauna ajungi și tu în prăpastie.

Bine a zis cine a zis „Că beția e începutul tuturor relelor”.

Petru G. Savin.

Dia lăuntricul notarelor

Pedeapsă meritată.

Am arătat într'o cronică trecută atacurile în cuvinte nepermise, nedrepte și jignitoare pe cari un ziar săsesc „Kronstädter Zeitung”, le-a îndreptat în multe rânduri contra românilor și mai ales contra autorității românești. Nenumărate sunt articolele cari, scrise în altă țară ar fi adus asupra acestui ziar nu numai indignarea opiniei publice dar o pedeapsă ceva mai simțită pentru astfel de oameni a căror piele s'a îngroșat în frățescă tovrăgăie cu magharii. Să reproducem câteva fraze dintr'un astfel de articol pentru a judeca și ceilalți:

„Acum! aleargă pe străzile orașului nostru (adică în Brașov), duzina de hainanale (adică români) și se poartă parcă ar fi stăpâni în casa noastră. Aceasta trebuie să se schimbe. Noi trebuie să arătăm acestor streini (adică românilor) ce vra să zică cînsle de cetățean german, consiliință de cetățean german. Lozinca noastră este să nu tolerăm nimic din partea nimănui.

„S'o facem chiar și cu riscul de a avea neplăceri. Să arătăm nulității lor infumurate că n'au de-aface cu tatarii sau turcii sau cu alte raiale neputincioase din provinciile României vechi, ci cu oamenii conștienți de sine, cari la caz de nevoie vor și să în-trebuințeze chiar și pumnul german.”

Iată deci prietenii noștri sași, îndată ce-au fost tratați ca prieteni, se declară „cetățeni germani” amenințându-ne cu „pumnul german” pe noi „hainanale” și „streini” băștinași români, stăpânitori ai acestor plăuri din timpurile când teutonii nu coborăseră încă. Este aceasta o îndrăzneală care trebuia pedepsită nu pentru frică de astfel de amenințări neroade dar

pentru a da o lecție meritată nesocotitului, care a scris aceste rânduri.

Stăpânirea românească a optat timp de o lună apariția ziarului „Kronstädter Zeitung”. S'ar fi putut spera că sașii, poporul și intelectualii, ce-și dau seama de pericolul unei învățări între români și ei să arăte credința lor câtă țară, aprobând pedeapsa dată de guvern. Ei bine, din nenorocire n'a fost așa. În Brașov măsura a dat naștere la o agitație ce ne dovedește că anumiți intelectuali, cred într'o reînviere a timpurilor de stăpânire maghiară, ba încă un preot a și anunțat-o într'o predică în biserică pentru timpul când „din nou vor înflori trandafirii”.

Să aștepte deci, dar vor regreta prietenia românească pierdută, mai ales atunci, când adevăratul popor sas nu-i va urma pe calea răsvrățirii.

Teatrul pentru popor.

Teatrele naționale n-au îndemnit în parte merita punând în îndemna orășenilor mai avuți, nu numai o prăcere sănătoasă dar mijlocul completării cunoștințelor și formării unei culturi serioase. Din nenorocire prețurile locurilor scumpe de marile nevoi de azi fac ca puștile celor mulți să nu le mai poată plăti. Astfel mici funcționari, muncitorii și multe alte categorii de oameni săraci sunt siliți să se mulțumească cu ceitul așezilor fără a putea să treacă pragul teatrului.

Mai mulți oameni de bine dându-și seama de acest neajuns au înființat în București un „Teatru Popular” cu menirea de-a face posibil tuturor vizitarea lui. Prețurile s'au ficsal mai efitine de cît la cinematografe iar piesele cari se joacă sunt mai mult din literatura românească și în înțelesul poporului.

Săptămîna aceasta au început reprezentațiile la acest „teatru popular” așezat chiar în centrul Bucureștilor. Primile rezultate sunt foarte bune judecînd după mulțimea spectatorilor.

Să sperăm că și în celelalte orașe se vor găsi oameni de bine pentru a susține astfel de teatre cari n'au în vedere specula cu cultura neamului. Se sperăm mai ales că trupe ambulante se vor forma pentru a da reprezentații la sate, după cum am avut una în Basarabia chiar în vara acestui an.

Mollime.

Am izbucnit cu putere în toată țară stîngînd viețile copiilor și oamenilor varstnici. După pierderile războiului, aceste noi pierderi sunt cu atît mai dureroase cu cît neamul are nevoie mai mult de muncă și dezvoltare. Am spune că trebuie să ne supunem voinței Domnului, dacă n'am ști cu cîtă ușurință ne putem feri de bolile pe care noi ni le facem.

Sunt îndrumări ale sanitarilor și medicilor cari, mai ales la sate, sunt nesocotite. Izolarea adică ferirea bolnavilor de apropierea cu cei sănătoși, trîntirea bolnavilor la infermerii și spitale, desinfecțarea cu var a caselor, curșilor, latrinilor, gardurilor, toate sunt de trebuință pentru a feri un sat întreg de nenorocire. Căci boala odată incubată e greu de scos.

Deci față cu lipsa mijloacelor de îndreptare, odată ivită boala, sătenii singuri trebuie să se prăzească de molipsire, curățenia curșilor, caselor și a trupului fiind singura garanție de sănătate.

Ducium.

Pagina literară

Suferinți mărunte

Cei trei nedespărțiți prieteni: căpitanul Buică, locotenentul Irinel și sublocotenentul Maican, — „mânzul regimentului” — ascultau cântecul monoton al samovarului adus din Basarabia ca pradă de războiu. Ordonanța căpitanului transformată anume în menajeră masculină, pregătea ceaiul. Cu pași de fantomă se strecura printre scaune și cu atâta meșteșug da drumul în pahare bucașelelor de zahăr, și lingurițelor în cât ai fi putut jura că zahărul și lingurițele sunt de cauciuc.

— Mă Costache mă, zice blând căpitanul aruncând c'un gest leneș cartonul țigărei pe jaratecul strâns în gura șobei, tot nu-i gata băutura aia ru-sească.

— Indată, să trăiți don căpitan!

— Mă Costacha mă, dacă în două minute și treizeci și două de secunde n'am ceaiul pe masă mâne la ora 9 am să te... Ce să-i fac mă Irinel?

— Să-l împuști pe trei ani, răspunde locotenentul privind crunt spre ordonanță.

Costache cu fața luminată de un surâs prietenos, care arăta lămurit că nu se teme de sentința acestor curți marțiale, se învârtea ca o stărează pregătind „băutura bolșevică” cum îi spunea el.

— Gata, să trăiți, zice Costache punând pe masă paharele cu ceai, zahărnița și sticlucă cu rom.

Căpitanul și locotenentul orbeau cu teamă ceaiul ferbinte botezat cu multșoare picături de rom, iar sublocotenentul cu privirea fixată la becul electric, cu buzele strânse nervos și sprincenele grămălitte la rădăcina nasului era afundat într-o adâncă și

dureroasă visare.

— Mă mânzule măăă, nu sta așa botos mă, că uite acum îți comand drepți, stângă 'n pre și-ți proiectez un genunchi în organul tău de gândire de n'ai să mai poți sta pe scaun două zile.

Și odată cu vorba căpitanul îl scutură de umăr că mai, mai să-l răstoarne cu scaunul.

— Lasă-mă nene căpitane că-s amărât al dracului, răspunde posomorât mânzu.

— Taci mă! Ce-i flavând? Te ai certat cu... ministrul finanțelor? Ai prins'o pe Lolo traducându-te, ca să zic așa? Ori poate te-a scuturat de urechi „tanti Eugenia” că n'ai fost două săptămâni pela dansa?

— Ei nene, nu știu când ai să te faci mai serios! D'tale îți arde de glume și mie îmi vine să-mi iau lumea 'n cap.

— Iaca, iaca! Care va să zică îi lată rău mânzule! Apoi dacă-i așa, știu a ta cradă suferință: te-ai întâlnit iar cu domnu Maior „Pisălog”. Nu-i așa? Ei! Și mă mai pot prinde că știu și ce fi-o spus.

Căpitanul se curbă pe spate și scoțând burta înainte, strânse pumnul mâinei drepte cu degetul gros ridicat în sus și porni o serie de gesturi apăsate și frânte de sus în jos, imitând pe domnu Maior:

— Domnule sublocotenent, zise el cu vocea îngroșată, și-am mai spus'o și fi-o repet pentru ultima oară că în batalionul meu ofițerii trebuie să poarte mustați, să nu pue pe dâșii nici un sfert de milimetru de pudră și nici o picătură de mirodenii. Pricepi d'ta? Am să te 'nchiiid, am să te 'nchiiid! Pricepi d'ta? La mine ordinele trebuie să se execute *i-me-di-at!* Pricepi

d'ta?

Irinel și Maican priveau cu ochi stralucitori de plăcere, chipul desavârșit cum știa căpitanul să imite pe șeful lor, iar la sfârșit izbucniră într'un uriaș hohot de râs.

— Apoi așa mânzule, așa, nechează, zburdă, nu pune la inimă toate fleacurile. Ce te potrivești! Domnul maior are să-ți mai recomande de vre-o 10 ori aceleași lucruri iar tu ai să umbli tot pudrat și tot fără musteață. Astea, mă mânzuic, sunt măruntele suferinți ale vieții miutare; băturile disciplinei. N'ai ce-i face, așa-i viața. Vorba e, cum știi să te adaptezi.

Căpitanul aprinse altă țigară, facu semn ordonanței să ridice paharele deșerte și întinzându-se liniștit și comod pe canapea se adresă prietenilor.

— Am cunoscut mă băeți un singur om care privea așa cum se cuvine aceste „băături ale disciplinei” — aceasta e expresia lui — și râdea cumplit de micile neplăceri care pe tine mânzule te fac se suferi. Am fost trimis vara trecută să urmez o scoală de gaze asfixiante la Cernăuți. Aproape toți ofițerii erau rezerviști dar dintre toți se deosebea locotenentul Vasiliu, un tip de boem, care deși punctual și conștiincios nu putea primi cu bună voce țepeneala disciplinei sprijinite pe groază și lipsă de bun simț.

Închipuți-vă un tip care în orele libere se ținea numai de pozne, calambururi și anecdote picante. Purta o bluză făcută dintr'o cămașă engleză despăcată dinainte și având pe umeri tresele de locotenent cusute direct pe pânză. Două buzunărașe mici în care purta ceasul și batista lăsată cu colțurile afara ca la haina civilă, erau legate prin lanțul subțire de aur care

Imnul Libertății.

de Mihail Codreanu.

*Libertate! Vorba asta e o vorbă de magie
Ce ne' naltă vulturește sufletul până la zei
Și de fier ne face brațul când luptăm sub steagul ei,
Clipei trecătoare dându-i colorit de veșnicie.*

*Libertate! Ești unica universului tărie;
Pieptul tău respiră aer respirat numai de lei...
Și chiar munții, pentru tine, să-i urnești din loc
nu's grei:*

Libertate, tu ești rază... și parfum... și melodie!

*Fără ține tot neantul stă 'n nimic increment;
Tu ai îndemnat atomul să se miște 'n Infinit,
Ca să-i dai apoi viață în vieți nenumărate.*

*Libertate! Ești enigma tuturoră câte sânt...
Deci și ieri și azi și pururi, cum în cer și pe Pământ,
Vorba asta e o vorbă de magie: Libertate!*

se legăna leneș pe peptul scos înainte. Centura, fără baionetă, o purta încinsă strâns pe burta lui, de burghez bine hrănit. Dacă l'ai fi apreciat după burta, care începuse a lua proporții respectabile, ar fi meritat să fie cel puțin maior.

Umbla totdeauna cu chipiul în mână și încunjurat de 3—4 sublocotenenți tineri, care ascultau drăciile ce le spunea oricând și ori unde. Pe stradă, femeile mai emancipate se mirau destul de tare — în limba lor nemtască — de părul lui creț. Și pentru fiecare apreciere a lor avea gata un răspuns pe care și el îl da tot tare spre desăvârșita topenie de râs a camarazilor.

— Știi domnule locotenent Vasiliu, spune într'o zi la cursuri un sublocotenent tânăr, știți că d-l colonel de la comanduire nu dă voce să purtați pinterii și să umbliți fără baionetă.

— Dragul meu, răspunde Vasiliu leneș, știți tu că „baba

bătrână nu se sparie de noaptea lungă”.

A doua zi dimineața pe când eram cu toți în sala de cursuri, sublocot. Dumitrescu din Artilerie intrând glonț în sală ne spunea:

— A pățit-o Locotenent Vasiliu.

— Cum așa? întrebă câțiva mirati.

— Aseară, când am eșt dela cursuri, mergeam cu el pe strada Domnească și deodată în mulțimea care circula, ne izbim pept în pept cu un colonel dela comanduirea pieței. Locotenent Vasiliu era cu chipiul în mână și plecându-se grațios îi trage un „am onoare a vă saluta” foarte sonor.

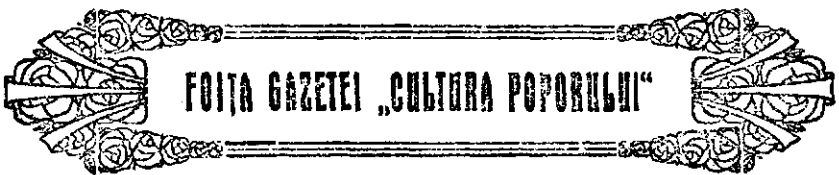
— Numele d'tale domnule Locotenent? întrebă sever colonelul.

El se prezintă foarte scurt zurnându și pinterii, însă tot cu chipiul în mână.

— Pai așa, domnule?

— Așa domnule colonel, acesta mi-e numele.

— Dar chipiul?

FOIȚA GAZETEI „CULTURA POPORULUI”

S'a 'ntors din luptă

— Te-ai întors Lae? De când?

— Taman trei zile's. Dar cum venii, vezi bine, păstrāv nu altceva dom'le notar.

— Da d'unde. Ceva de-i fi mai negru încolo tot cum ai plecat, gras să treci prin ochi de ac — șugui notarul, și Lae prinse a râde după el.

Domnul notar îi strânse mâna la plecare, iar Lae urmărindu-l cu privirea pân' la cumpăna fântănei, zise:

— Bun om și notarul ăsta, dar păcat că prea trage cu ochiul pe la neveste.

Lae să tot fi avut 30 ani, după fată îi dădeai mai mult. În război se purtase bine, și nu-i rămăseses în minte decât o

zi urată: ziua când o pârdaieică de schije îi sfărâmases dibla la Oituz, tocmai pe când cânta flăcăilor o bătută ca la ușa cortului. Din luptă scăpase teafăr, dar cu sufletul atins de-o grije: în lipsa lui din sat oare Măria, nevastă-sa fusese cuminte? Că nemții veniseră și la el în sat.

Și la asta se gândise și în tranșee și de când venise acasă. Dar numai că nu-i venea s'o întrebe. Încumetându-se s'o bânue, se căinea singur de ciudă, că putea să gândească rău, de nevastă-sa dar de, gândea iar „doi ani lipsă, o fi împins-o păcatele să... nu se poate, își răspundea, sie-și „banii lăsați la plecare, neatînși fură, și asta

nu-i puțin, mai adăogă clipocind din gene, dar eu tot o întreb... Își șterse opincile în pridvor și intră în casă.

— Bună seara, Mărie.

— Bună seara, Lae. Își strânseră mâna și tăcură.

— O s'avem furtună, îndrăsnii el într'u tărziu.

— Și ploaie, bănuii.

Când auzi vorba „bănuii”, Lae tresări fără să vrea. — Cerul e arămiu zise, par'că ar fi nasul neamțului prins de mine la Oituz — mai adăogă zâmbind. Dintii lui căpătară față. Par'că erau stropi de var, picăți în nămol. — Să-l fi văz't tu Mărie, primea-i drag, fa.

Măria se uită lung la el. La voi or fi fost mai frumoși Mărie?

— Cine le-o luat seama, Lae? Eu de asta stam?

Cine te-o crede...

— Cum? Ea tăcu iar el se încruntă.

— Măncăm, Lae?

— Măncăm. Și începură a

înbuca. După un răstimp o apucă de braț: — „Mărie, că mi-ești dragă o știi, că frică n'am iarăși, atuncea ce tot mă muncese eu și tac! Ascultă, mă roade un gând și n'am tihnă de nu aflu. Spune-mi că nu-ți fac nimic, numai să știu și să mă liniștesc”.

— Dar ce creștin de D-zeu!

— Dacă minți și aflu dela alții, e mai rău.

— Ești într'o parte văd eu, zise ea întinzându-i supărată o strachină cu ciorbă.

— Nu te mânia dar zău spune-mi ai avut tu vr'un drăguț de neamț... ce zicii?

— Zic că ești prost Lae, asta zic.

El își mușcă din mustață, ca o maimuță un sămbure de nucă. Privirea ei era muștrătoare, de-o dojană care nu te mânia ci te domolește, dar cu cât era mai galeșe privirea ei a lui era întunecată foc. Ar fi omorât-o, dar hasmaua ei cu picățele îi stătea atâta de bine! Da, era a

lui mândra din fața lui, da, a lui era. Într'adevăr, Măria fusese cea mai-mândră fată din Zăvidani, sat peste Olt, când o adusesse la el în țarină. Și ce nuntă mai făcuseră. Neamul ei la 'nceput se 'ncontrase foarte.

— Nu și nu, să nu cumva să iei pe rudarul ăla, Mărie, măică. Are să te omoare fa, auzi sau nu? îi striga mană-sa. Fața nici nu vroi s'auză. Îi îndrăgise dela nunta vară-si când le cântase din laută. Și cine oare mai putea să cânte ca Lae lăutarul? Nimeni. Dar mustața lui subțire și răsucită a „vino 'n coa?” dar ochii lui mărunți, și-reți și negri ea și mustața? Dar poalele lui veșic curate și bine călceate? Dar atâtea și atâtea lucruri mai mari și mai mărunte, ce făcuseră pe Măria să stea de-a curmezisul tuturor hotărârilor contrari voinței ei?

— Îi iau, de m'afți omorî, și pace, le striga ea.

— Ia-l fă, ia-l și fă-ți de cap, măică, suspina baba Stanea ma-

Din toate

— Scuzăți domnule Colonel, cum uzat.

Colonelul îl fixa puțin și un surâs îi lumină o clipă fața.

— Ce ești dta?

— Locotenent domn. Colonel.

— Nu, domnule, nu asta, *ve-ai fost și ce o să fii.*

— A! Trecutul și viitorul, puse el foarte serios. Trecutul vi-l pot spune: am fost profesor, dar viitorul e imposibil să-l prezic.

— Uite domnule Locotenent, spune grav colonelul, cred că a'o să mai am neplăcerea a te vedea fără baionetă, și se depărta spre Ringplatz.

Dumitrescu abia terminase de povestit întâmplarea din ajun, când Vasiliu liniștit și zămbitor intra în sala de cursuri.

— A, ha! carevasă zică, domnule Locotenent s'a început reprezentăția cu baloneta, face vesel un sublocot. tânăr.

— Ce reprezentăție nepoate?

— Observația de aseară.

— Ce observație mă tată? întreaba Vasiliu calm.

— Dl Colonel dela comendă care v'a oprit în stradă.

— Al Păi acela e observație Kindere?

— Dar ce-i?

— Mă copile! Am avut onoare să fac cunoștință cu 'n colonel și să stau de vorbă câteva clipe cu el. Unde vezi tu observație?

— Dar vorbele: „cred că nu o să mai am neplăcerea a te vedea fără baionetă.“

— Bine, dragul meu, zice Vasiliu crezându-se liniștit, asta e o simplă dorință a colonelului. **

Toți elevii școlii de gaze mâncau la restaurantul din „Casa Polonă“, unde ni se facuseră oarecare avantaje. Chelnerii nu știau românește și în fiecare zi ofițerii se necăiau și din pricina vorbelor stălcite și din pricina mâncărilor nemțești, pe care nu le puteau mîstui. Erau doi moldoveni care ceruse-ă

stăruitor să li se facă „borș cu mult zarzavat“, dar dela prima sorbitură au renunțat la împământenirea acestui fel de mâncare. La ameză, într'o zi, găsim brânză cu zămantă și cu „mămăliguță“. Vasiliu ședea la un cap de masă între cei doi moldoveni, care nu mai puteau de bucurie că vor mânca mult dorita „budincă de păpușoi“. Și ar fi trebuit să fiți voi acolo să vedeți privirea plină de ură și dispreț ce au aruncat o cheinerului când li se aduse un fel de terciu galben turnat cu lingura pe o farfurie întinsă.

— Cum se cheamă mâncarea asta? întrebă Vasiliu arătând brânza cu zămantă.

Chelnerul ia spus ceva pe nemțește.

— Prietene, să afii dela mine, asta ne cheamă *brânză cu smîntea*.

Și l'a pus să zică de câte-va ori.

Când, pe la sfârșitul mesei veni și căpitanul Floru, un om posac, hărățos, totdeauna înacrit, par'că sugea zeamă de lămăe și trântindu-se pe scaun întrebă.

— Ce mâncare ai azi dihanie?

Chelnerul foarte vesel că poate să răspundă românește spune tare:

— „Brinze cu smîntea!“

Dar n'are când să se bucare de efectul vorbelor lui românești că Floru ridicându-se ca fulgerul răcni: „Păcătoș! Ești afară!“ El credea că băeții l'au pus la cale pe chelner să-i dea numai lui acest răspuns: și întorcându-se spre Vasiliu.

— Dumneata trebuie să fi făcut asta!

Vasiliu se ridică așa de iute, că răsturnă scaunul și lipindu-și călcăiele, aruncă jos țigara, întrebând c'o seriozitate ce nu se poate descrie:

— Ordonăți domn. căpitan?!

Un hohot de răs cutremură camera.

— Nu cumva locotenente îți închipui că poți să-ți bați joc de mine?

— Da nu mi închipui de loc acest lucru, răspunde Vasiliu liniștit. Dv. sunteți căpitan, prin urmare superior în grad, în cultură, în educație, în știință, în frumusețe în toate și oricât m'aș'trudi să fac ceia ce presupuneți, n'ași ajunge la nici un rezultat. Imi dați voe să stau jos, domnule căpitan?

Căpitanul îi aruncă o privire otrăvită și se izbi pe scaun. Vasiliu aprinse altă țigară, bău liniștit berea și plecă însoțit de doi sublocotenenti tineri care tot mai pufneau de răs. Eram în urma lor, de doi pași. Când să trecem strada ca să intrăm la cafenaua „Europa“ unde ne luam obișnuta cafea deodată apare în colțul stradei un colonel de artilerie mărunt și brun.

— Colonelul dela comendă, șoptește un sublocotenent către Vasiliu.

— Am văzut numărul răspunde Vasiliu.

Colonelul îi fixa de departe și tocmai când să treacă de dânsii se oprește și-i face semn lui Vasiliu să se apropie.

— Pare-mi-se că am mai vorbit cu Dta.

— Da, domnule colonel, am avut onoarea să mai vorbesc cu Dv.

— Și tot așa erai! Colonelul privind amănunțit ținuta lui Vasiliu, care se înțepenise cu picioarele lipite.

— Tot așa, că sunt venit numai pentru zece zile și nu mi-am luat alte haine.

— Nu-i vorba de haine! Ce îți am spus când ne am întâlnit, eri, mi se pare?

— Că: no să mai aveți neplăcerea de a mă vedea fără baionetă.

— Ei, bine?

— Domnule colonel, dați-mi voe să vă amintesc că cele mai multe neplăceri și le face omul sângur.

— Ce vrei să zici?

— Dacă Dv. nu v'ați fi nătat la mine n'ați fi avut neplăcerea să mă vedeți fără baionetă.

— Măne la ora 9 dimineață să vii la comendă pieței zise încrunțat colonelul și plecă mai departe în urmărirea altor delinquenți.

Intrarăm cu toți în cafenea. Ne-am strecurat pe dungă printre mesele ocupate de diferiți consumatori, dintre care cei mai mulți jucau șah și domino. Tocmai în fund Vasiliu se opri la o masă goală și se așeze comod pe canapea, invitându-ne să luăm loc ca la el acasă. În dreapta doi nemți jucau cărți, și unul cu părul ca para focului, așa de crunt se uita la cărți, așa de posnaș privea pe adversar pe deasupra ochelarilor și cu atâta putere și ciudă izbea cărțile pe masă că Vasiliu privindu-l cu milă ne zise.

— Săracul tare se mai trudește!

Alături cu noi și drept în fața lui Vasiliu trei nemțoaice beau șarf. Mari, grase, decolorate, transpirate, cu palăriile pe ceafă, vorbeau tare, lăsând adeseori să le alunece privirea spre masa noastră.

— Prin urmare, mâine merem la comendă zice un sublocotenent.

— Mergem, răspunde Vasiliu liniștit.

— Se poate întâmpla să te închidă.

— Se poate, că în armata 10 zile de închisoare, sunt un fel de stimulent aplicat oricărui ofițer. Și crez tu, că pentru asta am să-mi fac sânge rău? Așa-i ostirea lor.

Dacă pe front, când eram cu moartea între ochi, am auzit comandanți mari amenințați cu închisoarea, credeți voi că m'ar surprinde astăzi 10 zile de închisoare? Așa erau deprinși șefii. Dar să lăsăm „bătăturile disciplinei!“ la priviți băeții ce ochi de găscă are nemțoaica cea grasă și cum ne soarbe cu privirea.

Și căpitanul Bulcă se întoarce către sublocotenentul Malcan.

— Uite așa mînzule, așa trebuiesc privite și apreciate aceste mici neplăceri sentimentale care fatal se nasc din permanentul contact între șefii rigizi și subalternii precitineri. Ei băeții s'au făcut opt jumătate, hai la teatru, că Marilena are să-și înceapă arta ei... coreografică! **Vladimir Niccoară.**

Cum a câștigat Diavolul un suflet!

Se ducea fata la biserică. Dracuse preface'n babă și-ă esă 'nainte.

— Da, unde te duci, copilă?

— La biserică, mătușică!

— Ei, la biserică, ce să faci tu la biserică; acolo ai duc numai babele și moșnegii; lasă că te-i tot duce și tu, acu iote colo în lunca cea ce mai de hârjoană, ce mai de joacă; dute și te joacă și tu...

— Că bine zici mătușă...

Se face fata, fată mare. Se ducea iar la biserică. Dracu iar se face babă:

— Da unde te duci tu, fată mare?

— La biserică, mătușă.

— Fată mare la biserică, mai auzii una! Acolo is numai babe și moșnegi, fetele înari se drăgostesc acuma cu flăcăii, joacă în horă. Du-te și tu și te drăgostește că acu îți vremea.

— Că bine zici mătușă.

Se face fata nevastă și se duce iar la biserică. Dracu iar îi esă înainte, tot babă:

— Da unde te duci tu, nevastă?

— La biserică, mamă bătrână!

— Alei draga batrânică, da cum te duci tu la biserică femeie tânără, plină de păcate, cu bărbat, cu copii, și-i lași singuri acasă să se frigă vre'unul ori să li se întâmple cine știe ce? Lasă că te duce ia încolo când ei îi babă...

— Că bine zici mamă bătrână!

Se face nevasta babă. Se duce iar la biserică. Dracu iar prefăcut în babă îi esă înainte.

— Da unde te duci dumneata?

— La sf. biserică! Nu mergi?

— La biserică? D'apoi acolo ce să faci? Nici n'auzi bine, te dor și picioarele te'apucă și tusa, ba te apucă și neputințele și răd ceilalți de tine... Lasă că dacă-i muri, tot la biserică îi ședea.

— Că bine zici...

Da, sufletul ista a fost al dracului pe urmă!

Povestită de mama (Zorăști Covurlui). **Petru Gh. Savlu.**

mă sa mare, svărlind o scurmatură după porceii ce răsturnaseră un ceam cu apă.

Și nunta, tot se făcu. Casă ca a lor, la nimeni, rânduială și bună înțelegere ca la nimeni. El cânta nuntile și câștiga bine, ea își vedea de rostul casei și-l pierdea din ochi așa de drag îi era pe zi pe zi. Numai baba Stanca zămbind răutăcios, mărând cobitoare și indoelnică, mai zicea din când în când.

— Măre om vedea. Dracu-i negru. Prea multă liniște nu miroase bine. De! om vedea!

Și ce-i drept până la întoarcerea lui din luptă, Lăe n'avnese pic de supărare, numai acum, cu afurisitul ala de gând. Drep-tu-i, prin sat nimeni nu cârtise în contra Măriei, dar poate o fi vrut ea să se ferescă bine? Și gândul ăsta îl chinăca ca un vis urât.

Intr'o Marți, pe la asfințit se întâlni cu cumnatul Gligore, care venia dela o țarină a lui depărtată ca la 2 zile de sat.

— Ai venit Lăe?
— Venii Gligore, neică.
— Ehl! Toate bune?
— Toate.
— Nevastă?
— Sănătoasă, multumesc dumitale.

— Și drăgăstoasă, hai rânji Gligore.

— Și de ce nu?

— D'apoi știu eu, alpii șiret, stergându-și mustata cu podul palmei, sinicind boii să meargă. Lăe se urcă în car lângă el ca prins de indoială.

— Zău, bade Gligore, pare c'ai ști ceva și-mi ascunzi.

— Că doar lasă, ce mă ispitești... zise el. Hăia, cea, bourane, că te mântui, strigă apoi îndemnându-și boii la drum, sfăr-cuindu-i eu hiciul.

— Mi-ești neam sau nu? zise Lăe privindu-l pe sub gene.

— D'apoi vezi bine cumnate Lăe.

— Atunce de ce-mi ascunzi?

Angelo Stătescu.
(Urmare)

Teatrul National din Cluj

A doua premieră a fost „Necunoscută“ drama în 6 acte de Bissou.

Destăsurarea acțiunii, pornește dela necredința Jaquelinei Floriot, care își părăsește Casa, soțul și copilul, cazând în brațele unei amante.

Jaqueline auzind că fiul ei este greu bolnav, adânc încercată de pocăință se reîntoarce la soțul ei, care n' o iartă și o isgonește. Când și fapta, o caută pretutindeni, fără s'o găsească.

Dansa, svărlită în ghiarele deprăvării hoinărește 20 ani în țări străine, căzând din viața în viața. Răbită de dor, revine din America, în Franța însoțită de amantul ei Laroc, un fost pușcărias, ca să-și revadă copilul ei, de cari nimic nu mai știa.

Laroc să întâlnește cu un om de nimic un oare care Perisar, află cine a fost Jaquelină, că este bogată și îndeamnă pe Laroc să caute pe bărbatul ei și să-i ceară zesrea. Jaquelinea nevrând ca fiul ei să aște în ce stare nenorocită ajunsese, omoară pe Laroc, și dansa este dată în judecată, unde întâmplarea face, că este apărută de avocatul Floriot, fiul ei.

Este achitată, dar moare în brațele fiului regăsit, fără să-și fi ertat bărbatul, cari o isgonise și o aruncase în ghiarele mizeriei și a viciului.

Artiștii cari au jucat această piesă, au interpretat personagiile, cu toată priceperea, și talentul, înăscut marilor artiști.

Montarea, a fost cât se poate de bună. **Futollu 9.**

Istoria — Țara — Legendele noastre

DIN ISTORIA NEAMULUI ROMANESC

Așezarea altor neamuri printre Români

Rutenii

Facându-se ortodoksi, ei puteau spera să pună mâne pe veniturile uriașe ale bisericii ortodoxe românești din cari să-și susțină bisericile și școlile lor și să-și câpătească cât mai mulți din ființ lor. Pe de altă parte, foarte mulți dintre preoții și boerii români nu-și băteau capul cu nevoia de a apăra Romanismul contra pericolului rutenesc, ba unii au trecut chiar în tabăra rutenă. Unii preoți români se socotiau numai funcționari bisericești și le era totuna, că stăpânirea bisericească e mai mult în mâna Românilor sau a Rutenilor.

Nu e deci mirare, că Rutenii văzând această stăbănică a conducătorilor români, au lucrat tot mai cu plan la acapararea averilor bisericii românești și la rutenizarea tot mai întințită a satei românești. Lucrul acesta le era ușurat foarte mult și de guvernul austriac, care doria, ca neamul românesc să se stingă în Bucovina, pentru că România să nu mai poată nicicând cere și lua acest pământ românesc. Stingerea neamului românesc poate că s'ar fi și întâmplat cu timpul, dacă Regele nostru și poporul românesc din vechea Românie nu s'ar fi hotărât să pună mâna pe armă pentru scăparea de peire a tuturor Românilor robiți.

Mai ales în nordul Basarabiei să află multe sate de Ruteni. Nici Rutenii aceștia nu sunt băștinași, căci și ei au venit în partea aceasta a Moldovei fugind, până la începutul secolului al 18 lea, din ținuturile Poloniei. În țara aceasta iobăgia era pe vremele acele cu mult mai grea, decât în orice altă țară din Europa, afară de aceea biserica romano-catolică, de care se ținneau Polonii, îi silia pe Ruteni cu puterea să treacă la catolicism. Fiind pământul românesc totdeauna adăpostul celor năpăstuiți, O parte din Rutenii cari fugiau spre el, s'a așezat în partea de Nord a Basarabiei, unde locuiesc amestecați cu Români. Dela aceștia au împrumutat și o parte din portul românesc: cămașa albă lungă, încusă cu un brâu în mai multe colorii, căciula pe cap și păr lung.

În număr mai mic se află Rutenii și în partea de mează-răsărit a Basarabiei. Aceștia fugind de robia anară a Rusiei de mează, s'au așezat și ei în noi. Rutenii din Basarabia, trăind sub aceiași asuprire rusească ca și Români, nu au avut prilej să răsplătească ospitalitatea Românilor în felul cum au răsplătit-o Rutenii din Bucovina.

Bulgarii

În timpul războiului celui mare, când Bulgarii credeau, că în tovarășindu-se cu frații lor turci, cu Ungurii și cu Turcii vor șterge România de pe fața pământului, au pus să tipărească o carte nemțească despre el. Cuprindea niște laude gretoase la adresa „civilizației”, „culturii” bulgare, pe care cei din țară cari au cunoscut-o în mod neplăcut au fost Germanii. Căminea era, că între alte cărți, această carte cuprindea și o hartă, dină care Bulgarii ar fi stăpânit odinioară

aproape întreaga Peninsula Balcanică, întreaga Dacia Traiană și o bucată mare din Ungaria. Nici chiar Hunii lui Atiță, popor tot turanic ca și Bulgarii, nu stăpâneră atâta pământ. Autorul bulgar, ca să facă lumea să creadă, că poporul lui a fost odinioară foarte mare, căci acum abia numără vreo cinci milioane, ca și cel grecesc, a socotit drept ținuturi bulgarești tot pământul peste cari vechile hoarde bulgărești au trecut jefuindu-le. Căci de fapt, în ntreg cuprinsul Daciei românești nu există Bulgari de origine veche, la toți putându-se dovedi timpul, când s'au așezat, flămânzi și rupți, pe pământul prea primitiv de venetici al României.

Despre Bulgari se amintește, că pe la anul 552 după Christos, hoardele lor cutreeră bărganul din nordul Mării-Negre, apoi s'au așezat și în partea de mează a Moldovei până la Dunăre (în dreapta și stânga Basarabiei, numit Bugeac). Aici erau comandați de unul Asparuh, hanu lor. Pe la anul 678 trec peste Dunăre și se așezară în vechea Moesia, acum Slavenia, căci era locuită de Slavi. Hoarda lui, Asparuh supuse pe Slavi. Dar cum Bulgarii erau în număr mai mic decât Slavii, pe cari i-a supus, afară de aceea erau lipsiți de orice cultură, nu e mirare, că abia trecură două sute de ani, și din Bulgari mai rămăsesse numai numele și — sălbătăcia Slavilor din sudul Dunării. Căci într'adevăr, Bulgarii cuceritori se slavizară perzându-și cu totul limba. În schimb însă împrumutară Slavilor supuși numele lor, aceștia numindu-se de-acum înamne Bulgari.

De altă hoardă bulgărească a trecut în Ungaria, unde a fost robită de Avari. Căutând să scape în țara francilor (în Germania), aceștia i-au omorât aproape pe toți. Bulgarii au ajuns și în Ungaria apuseană.

Risipirea aceasta a Bulgarilor ale căror hoarde risipite vagabundaseră din sudul Rusiei până în apusul Panoniei, numită mai târziu Ungaria, apoi așezarea, slavizarea și împunerea numelui lor Slavilor din sudul Dunării a făcut pe deoparte pe Bulgarii de azi să fantazeze de o împărăție bulgărească uriasă înainte de venirea Ungurilor în Europa și să inducă în eroare chiar și istoricii români, ca să creadă, că într'adevăr Bulgarii au stăpânit și în întreaga noastră Dacie.

E adevărat, că cronicari unguri vorbesc de un principe Kean (Han) al Bulgarilor și Slavilor din Sudul Transilvaniei, pe care l-au supus întâiul rege al Ungariei, Ștefan. Un cronicar persan arată, că la 1240 Tatarii au intrat în țara Bulgarilor și a Ungurilor, iar un document dela 1231 spune, că moșia Boie (Voia) fusese alipită Țării Făgărașului încă de pe timpul, când țara Valahilor (Românilor) era țara Bulgarilor. Toate

acestea sunt reminiscențe din timpul, când Slavii pătrunseră în Dacia noastră, ca mai târziu partea cea mai mare să treacă dincolo de Dunăre, iar cei rămași să fie români. Sunt apoi reminiscențe ale legăturilor, cari au existat între imperiul româno-bulgar al Asanizilor și între Români din nordul Dunării. Istoria ne arată, că Dacia noastră, invadată de tot felul de popoare barbare, a trebuit să sufere numirea după aceste popoare așezate vremelnice pe pământul românesc.

Victor Lazăr.

Strămoșii noștri

Erau oameni vrednici și muceau harnic pământul sau creșteau turne de oi și vite. Iși inbeau pământul și erau ascultători de poruncile cărmătorilor lor. Dela coarnele plugului săreau sprinteni la chemarea la luptă a căpeteniilor, ca să-și apere țara sau ca să răspândească faima Romei peste alte țări șiinări. Când se întâmpla de erau învinși, atunci erau mai tari și mai uniți și nu se odăneau până ce nu câștigau ei biruința la urma urmei.

Mult i-a ajutat să ajungă atât de puternici și țaria lor de suflet neînfrântă.

Așa se povestește că un tânăr roman, numit Mucius Scevola a pătruns odată în tabăra dușmană cu gândul să omoare pe regele, care adusesse Roma în primejdie. Și fiindcă nimerise pe altcineva, și-a ars mâna dreaptă în fața regelui strein, înspăimântându-l cu această faptă grozavă. La Romani ascultarea poruncilor generalilor disciplina era lucru sfânt. Un general numit, Manlius, a osădit la moarte chiar pe fiul lui, care luptase și biruise pe vrăjmași, însă împotriva ordinului ce-i dăduse.

E vestită deasemenea cinstea și dragostea de neam a unui comandant, Fabricius, pe care un rege puternic a căutat să-l cumpere cu bani și să-l înspăimânte cu un elefant, ca să-l facă să încheie o pace rușinoasă pentru Romani. Fabricius a rămas neclintit în hotărârea sa și a slujit cu sfințenie interesele patriei sale. Alt general roman, Regulus, fiind prins într'un războiu și pus în libertate, ca să hotărască pe Romani să încheie o pace nefolositoare, a sfătuit pe ai săi să poarte mai departe războiul și s'a întors în închisoarea dușmană, unde a fost omorât. Prin astfel de fapte minunate ajunseseră Romanii cel mai puternic popor al lumii-vechi și își întinseseră stăpânirea și peste neamurile Fraților dela miazăși de Dunăre.

(Urmare)

G. G. Mateescu.

Neagoe-Voevod

S'au împlinit zilele aceste patru sute de ani dela moartea lui Neagoe-Vodă, ctitorul minunatei mănăstiri dela Argeș — și gândul celor ce au hotărât comemorarea acestei date n'a pornit, desigur, numai din sentimente de pietate față de memoria vestitului Voivod al Țării Românești și al neamului Basarabesc, ci și din conștiința necesității ce-o simțim cu toții, azi mai mult ca ori când, de a ne întoarce, cu cât mai adesea prilejuri, privirile cercetătoare și recunoscătoare, spre marile personalități ale trecutului nostru, prin cari s'a așezat, timp de secole, cu munca și jertfa a zeii și zeii de generațiunii de înaintași, temelia vieții politice și culturale, pe care s'a clădit, prin foc și sânge, prin lacrimi și suferințe. Statul român întrezit de astăzi. Căci o atare personalitate — nu pentru fapte eroice 'n războiu, ci pentru opere de cultură în pace — a fost și Domnul a cărui pomenire ne-am intrunit s'o prăznuim, creștinește și românește, astăzi aci.

Într'adevăr, Domnilor și Fraților, nu fără oarecare mirare s'ar putea întreba cei mai puțin cunoscători: cum s'a făcut că 'n vremuri cumplite ca acele, de însemnate prefaceri prin războaie, când frumoasa moștenire a glorioșului Ștefan din Moldova se distrugea, încetul cu încetul, prin luptele nefericite ale urmașilor săi și prin desele năvăliri ale Tătarilor, când Turcii mărețului Soliman se 'nstăpâneau la Dunărea de mijloc, în partea Europei centrale, eucerind definitiv Belgradul sârbesc și când Ungaria nenorocitului eraiu Ludovic mergea cu pași repezi spre mormântul dela Mohaci, — cum s'a făcut, zic, că 'n astfel de vremuri, de mari primejdii pentru toată lumea dinprejur, în Țara Românească, cuprinsă 'n mijlocul unui asemenea groznic foc, să se poată întemeia și menține o domnie de pace și liniște, așa de bogată în lucrări de organizare și 'n opere de cultură, cum a fost cea a lui Neagoe-Vodă? — Răspunsul nu poate fi dat decât numai scotându-se în evidentă mintea înțeleaptă, firea blajină, credința adâncă, pietatea fierbinte, educația aleasă, cultura frumoasă, sufletul artistic și preocupările literare ale Domnului nostru, adevărate toate acele manifestări spirituale și sufletesti ce alcătuiau, odinioară, strălucita sa personalitate.

* * *

Descendent, prin tatăl său, Basarab cel Tânăr, din glorioșul întemeietor al Principatului a toată țara românească și biruitor al lui Carol Robert la Posada, iar prin maica sa, Doamna Neaga, din puternicul și războinical neam al boerilor Craiovești, stăpânitorii de câte-va veacuri al țării de peste Olt — Neagoe-Vodă n'a putut fi, firește, lipsit de avântul ostășesc și de pornirile vitejești ale neamului său. Căci cel ce scria, în cartea pentru învățători, alec-

tuită pe seamă fiului său, „că mai bună este moartea cu cinste (în luptă) decât viața cu amar și oară (în pace)” — acela nu putea fi, în fundul sufletului său, nici el, decât un ostaș și un viteaz. De aceea, pentru toate întâmplările, Neagoe-Vodă și-a întreținut — și-faptul e bine să fie arătat — una din cele mai frumoase și mai însemnate armate pe care le-a avut vechii noștri Voivozi: 40.000 de ostași — număr foarte mare pentru acele vremi la o țară de întindere și cu populație celei românești de atunci — ostași cărora le făcea, an de an, cu mare grijă și multă pompă, căutare, adevărată inspecție domnească.

Dar precum avântul său vitejesc și l'a siluit stăpâni prin înțelepciunea minții, tot așa n'a înțeles să cheltuiască puterile armate ale țării în acțiuni neocofite ori în întreprinderi primejdioase, ci, urmând politica cuminte și folositoare a unuia din înaintașii săi, tot așa de înțelept ca și dânsul, a lui Radul cel Mare, — Neagoe-Vodă a putut asigura țării, pentru tot timpul domniei sale, până la moarte, liniștea și siguranța de care ea avea atâta nevoie, față de toți vecinii — și de Turci, și de Unguri și de Moldoveni. Iar această liniște și siguranță a stăut-o astfel folosii pentru opere de organizare și de cultură, că și-a câștigat, prin ea, în tocmă ca marii războinici prin biruințele lor, nume de mare laudă în istoria noastră națională.

Căci în timpul domniei sale, de nouă ani și jumătate numai — puțin pentru vremurile noastre de statornicie și continuitate, mult, foarte mult chiar, pentru acelea de turburări și de prefaceri neocumate — certurile dintre boeri, cari provocau, cele mai adesea, intervențiile armate ale vecinilor și aduceau tot felul de rele locuitorilor, încetară, pentru ca țara să se așeze și întrezese, iar Domnul cu sfințeniei săi să poată lucra cu cel mai mare folos pentru binele și propășirea ei.

Atunci s'au tras, pentru veacuri, hotarele dinspre munți ale țării, pentru ca ele să nu se mai schimbe decât în zilele noastre. Atunci s'a întregit organizația bisericească începută, sub Radul cel Mare, de Nifon, fostul Patriarh, prin mutarea Mitropoliei dela Argeș la Târgoviște și prin înălțarea aci a monumentalei catedrale pe cari cei mai în vârstă dintre noi au apucat-o încă, prefăcută de Mateiu Basarab și de Constantin Brâncoveanu, în fosta Catedrală a țării. Atunci s'a început prin zelul și priceperea părintelui Mitropolit Macarie, învățatul duhovnic al Domnului, tipărirea acelor frumoase cărți bisericești, de limbă slavonă, cari fac azi admirabilă noastră a tuturor. Atunci, în sfârșit, s'au ridicat și restaurat, în toate părțile țării, biserici și mănăstiri, cari de cari mai mărețe și mai frumoase, în fruntea cărora stă până astăzi, reînviată sub Regele Carol, frumoasa mănăstire a Curții de Argeș.

Alex. Lapadatu,
profesor universitar.

(Va urma)

Știința pentru popor

IGIENA ȘI MEDICINA POPULARĂ

Cafeaua și Ceaiul

Cafeaua este o băutură foarte căută pe toată suprafața pământului...

Sub numele de cafea se înțeleg semințele unui arbust frumos numit Cafea arabica...

Cafeaua să prăjește, să macină mărunț și apoi să prepară mult gustată beutură punându-se câte o linguriță...

Ea conține un alcaloid numit cafeină, care este principiul activ al cafelei...

Cafeaua verde, neprăjită, este bună contra frigurilor și contra urdușării. În medicina cafeaua să întrebuițeze...

Cafeaua pe lângă gustul său plăcut, are multe însușiri. Ea face ca simțurile noastre să fie mai pătrunzătoare...

Pentru însușirile ei cele bune cafeaua să întrebuițeze cu folos de toți aceia...

etc.), în otrăvirile cu tutun (tabac), mătăgună (belladonă) și măsălarică (hiosciam). Cafeaua neagră...

Acestea sunt părțile bune ale cafelei, să vedem acum pe cele rele. Am zis că cafeaua excită...

Cafeaua verde, neprăjită, este bună contra frigurilor și contra urdușării. În medicina cafeaua să întrebuițeze...

Cafeaua cu lapte pe care mai toată lumea dela orașe o iea dimineața este o hrană bună...

Ceaiul este produsul vegetal preparat din frunzele unui arbust numit Thea chinensis...

În comerț să cunoște două feluri de ceai: ceaiul verde și ceaiul negru, cari diferă după modul de preparare...

Ceaiul are un gust și un miros plăcut, care să dătege unii ulei esențial gălbui; el conține și un alcaloid numit teină...

mult de ale cafelei, însă el este mai excitant și mai puțin hrănitor.

El întebște slujba stomacului, circulația sângelui, asudarea, căldura animală și facultățile intelectuale.

Rușii, Englezii, Olandezii și toate popoarele cari locuiesc în țările nordice și friguroase beau foarte mult ceai...

fac acei cari îl amestecă cu lapte.

Ca regulă igienică voui spune că nu este bine ca să abuzăm de ceaiu ci să-l bem mai rar, mai slab, în cătime mică și mai mult iarna.

Ceaiul să prepară turnând o jumătate litru de apă herbintă peste 2 până la 4 grame de frunze.

Indigestia la animale

Prin indigestie se înțelege o tulburare trecătoare în actul de digestie, adică de mistuire sau zdrobire a alimentelor în stomacul și intestinalele animalelor.

Animalele erbivore (adică acele care se hrănesc cu iarbă, paie, fân și grăunte) sunt mai expuse indigestiei decât cele carnivore...

Ne vom ocupa în parte de indigestiile rumegătoarelor, adică a vitelor mari cornute iar în numărul de față vom vedea cum se prezintă și cum trebuie evitate indigestiile la cal.

Indigestia calului, este cunoscută în popor sub numele de colici, numire sub care se ascunde o mulțime de boale ale calului.

Caii care au obiceiul să înghită ner sunt foarte des bolnăvi de colici, asemenea cai se cunoaște de pe dinți care sunt tociți pe fața din 'nainte.

Dacă nevoia face să nu aveți alt fân pentru cai decât din cel mălțit, atunci înainte de a fi dat la cai trebuie bine bătut cu furca...

Calul mai capătă colici și din cauza foamei, atunci când este ținut prea mult nemăncat. Animalele hrănite cu alimente stricate astfel după cum am arătat mai sus...

că capătă repede colici.

Alimentele de rea calitate cum sunt paie și fânul muci-găt, ovăzul prea nou sau stricat, precum și ori ce alt aliment alterat (stricat) produce colici.

Trebuie evitat să dăm ca hrană alimente care desvoltă gaze în stomacul Calului, căci pentru motivele de conformație pe care le-am arătat mai sus...

Caii care au obiceiul să înghită ner sunt foarte des bolnăvi de colici, asemenea cai se cunoaște de pe dinți care sunt tociți pe fața din 'nainte.

Paele și fânul acoperite de noroi sau măt, care s'a usecat dar care în stomac se transformă iar în pământ și se adună în intestine, dau naștere la colici, cele mai adese ori mortale.

Ultimele date încontinuu ca mâncarea calului se adună întocmai ca și pământul de pe fânul mălțit, în măt și formează un fel de gheme care oprește mâncarea să treacă mai departe în măt...

Calul mai capătă colici și din cauza foamei, atunci când este ținut prea mult nemăncat. Animalele hrănite cu alimente stricate astfel după cum am arătat mai sus...

Animalele hrănite cu alimente stricate astfel după cum am arătat mai sus, capătă o umflătură a pielitei de pe măt, care dă loc la colici, care încetul cu încetul omoră animalul.

Veț. colonel OPRESCU (Va urma).

Sifilisul

II.

Pentru a se vedea și activitatea d-lui dr. Stanca la acest spital să lăsă cifrele să vorbească:

În acest spital s'au prezentat până acuma 1844 bolnave dintre care 891 cu sifilis, 594 cu blenoragie, 179 șancru moale.

Tratați și vindecați fără a intra în spital au fost 5195 bărbați și femei, dintre care 1818 au avut sifilis, 1575 cu blenoragie 359 cu șancru moale.

Din punctul de vedere al contaminării acestor boale venerice cele mai periculoase sunt în primul rând serviloarele, apoi femeile dela țară infectate de soldați încă din timpul războaiului...

În Cluj din 82 de prostituate casernate, 63,41 de procente supuse la analiza Wassermann au dat rezultatul total negativ; 7,39 procente pozitiv intens...

Dintre prostituatele casernate (din lupanare) numai 18 procente n'au avut și n'au sifilis restul de 72 procente sunt sifilitice însă inofensive, virulența spirochetel fiind aproape nulă.

Din punctul de vedere al infecțiozității ce o prezintă prostituatele casernate, cele mai periculoase sunt cele tinere datorită frăgezimei organelor genitale, lipsei de experiență în a se apăra...

Prin diferitele razii ale poliței au fost aduse 203 prostituate clandestine, dintre care 73 au fost cu sifilis manifestat și atunci: cu sifilis primar, 13, cu sifilis secundar 55 cu sifilis terțiar 1 și cu sifilis nemanifestat 15.

Din cele 82 de prostituate de prin bordeliuri s'au găsit numai 2 cu sifilis manifest care au și fost internate.

Din aceste statistici se poate constata extraordinara întindere ce a luat'o sifilisul după război și marele pericol ce-l prezintă această boală.

Ultima și cea mai sigură măsură de apărare contra sifilisului este celebra pomadă cu 33 procente de calomel a lui Metschnikof-Levaditi cu care s'a experimentat și în ambulatoriul policlinic și a dat rezultate neașteptate.

E deajuns să ne gândim numai la plăgile sifilitice de pe față și trup, la nebulia sifilitică care e cea mai înspăimântătoare nebulie, și la paralizia progresivă care n'are leac, pentru a ne da seama că a neglija mijloacele preventive recomandate de știință sau a neglija tratamentul sifilisului e o crimă față de tine însuși, față de familia ta și față de generațiile viitoare.

Pales.

Anunțurile si Reclamele

se primesc la Administrație și la agenția "Soarele" Str. Iuliu Maniu, 3.

Eronica săptămânei

Din lăuntru hotarelor

Un dolu național a lovit România prin groznica nenorocire dela Fortul Ruteni din capitala noastră, dintr-o cauză neprevăzută, au explodat 150 vagoane de munițiuni.

Se știe că Bucureștiul este înconjurat de 18 forturi cari azi servesc ca depozite de munițiuni. În ele s'au adus toate explozibilele lasate în țară de germani și ruși, pentru a fi așese, trase cum se spune, oprindu-se cele bune. Acest material de războiu e foarte gingaș și e astfel ca o ladă să cadă din neabagare de seamă penruca totul să explodeze. Aceasta tocmai s'a întâmplat în fortul Ruteni. Un lucrator a scăpat o ladă pe ciment, poeziile au explodat și locul s'a întins în întreg fortul făcându-l să sară în aer. Victimile acestei catastrofe sunt 33 soldați morți și 15 răniți. Ei și-au găsit moartea ca niște eroi pe când slujiau patria. Ministerul de războiu a luat hotărârea ca înmormântarea lor să ia caracterul unui dolu național. Întreaga armată din garnizoana Bucureștiului, cât și guvernul, corpul ofițeresc și naltul Cler formează cortegiul care pleacă de pe șoseana dintre Chișinău și Chitila, donă stațiuni în apropierea capitalei, spre fortul Ruteni în rușine cărui sunt îngropați acei cari au servit credincioși până la moarte.

Cât despre cei rămași în urmă, ministerul de războiu a hotărât să le dea tot sprijinul în pensii și ajutoare, considerând pe eroii morți în această catastrofă, ca victime ale războiului.

Moartea lui Emanoil Porumbaru.

Cine a fost Emanoil Porumbaru o spune în discursul funebru astfel d-l Trancu-Iași ministrul muncii în actualul guvern:

"Dispar figurele unei generațiuni pe cari noi am găsit-o în plină vigoare și sub a cărei privire protectoare ne depinsesem a duce luptă în folosul țării".

Emanoil Porumbaru personifică bătrânețea, bunătatea, munca. Sărutul său nu era o renunțare la luptă dar o luptă dată pe timp senin Mi-l amintesc la Iași în timpurile de curere și de nădejde ce le-am petrecut acolo, cum prezidând întrunirile deputaților și senatorilor, din aula universității, vorba lui blândă îndulcea adesea porțile noastre înăsprite de vitregia vremurilor.

Nu vom învâta asupra calitatilor de bun priet, de avocat eminent. Ca ministru al lucrărilor publice și mai târziu al exteriului Emanoil Porumbaru a pus în slujba țării toate cunoștințele, toată competența și toată dragostea de țară.

Actul care-l trece în istorie este mai ales semnarea declarațiilor de războiu care ne-a adus împlinirea idealului nostru național.

Iată de ce în numele guvernului aduc la mormântul lui Emanoil Porumbaru omagiile de admirație și de recunoștință pentru serviciile aduse patriei.

Așa a vorbit d-l Trancu-Iași reprezentantul guvernului la mormântul lui Emanoil Porumbaru mort zilele acestea în București. Laudele aduse de acest ministru, apoi de d-l Ion I. C. Brătianu în numele partidului liberal din care făcea parte dispărutul și de d-l Sălcănu vicepreședintele Ateneului,

au fost desigur pe deplin meritate și tristețea pierderii unui astfel de om cuprinde toate suferințele românești.

Înmormântarea sa, la care au dat onorurile două regimente ale garnizoanei București și-au asistat toți fruntașii neamului, a fost un prilej de-a arăta recunoștința pentru opera săvârșită în bogata lui viață.

De peste hotare.

Făcând înconjurul hotarelor noastre nimic nou n'avem de povestit pentru această ultimă săptămână în afară de tratativele de pace ce le urmăm cu vecina noastră dela Răsărit, Rusia.

În adevăr un delegat român, dl Filitti, a plecat la Varșovia, unde de mai mult timp are întrevedere cu delegatul bolșevic. Rezultatul acestor conversări este încă necunoscut deoarece guvernul român a crezut nemerit să-l ție secret. Din zările străine se pare însă că bolșevicii au lăsat vechile pretenții așa că un tratat definitiv de pace se va stabili între noi și Rusia sovietică.

Între Ungaria și Austria cearta s'a isprăvit prin intervenția marilor puteri cari au dat Italiei puterea de-a judeca. S'a admis însă din nenorocire o călcare a tratatului de pace delca Trianon care trebuia considerat sfânt el garantând libertatea tuturor popoarelor liberate din jugul habsburgilor. Această călcare constă că în loc să se dea Burgenlandul Austriei după cum spune tratatul, se va face un plebiscit, adică un vot al poporului care va hotărâ el însuși. Ori această hotărâre va fi falsificată cu bani și bande înarmate de către Horty.

Să trecem acum la țările mai departate de noi.

Liga națiunilor care fusese chemată să hotărască soarta Sileziei pentru care au fost atâtea lupte, a împărțit această provincie în două între Germania și Polonia, dând acesteia din urmă partea cea mai bogată.

Pregătirile urmează pentru conferința dela Washington care va avea să hotărască dacă omenirea va dezarma sau va continua cu rădicarea de armate.

La Londra a rănceput tratativele cu capii irlandezi pentru ajungerea la o înțelegere care să asigure pacea în sânul Imperiului Britanic.

În Germania guvernul Wirth se zbate în mari greutăți ce le fac prietenii Kaiserului și acei a bolșevicilor.

În Asia mică armatele grecești silite să se retragă s'au așezat în lagăre de iarnă și Regele Constantin a plecat la Atena.

În China o mare răscoală a fost înăbușită în sânge.

Trecând la țările mai îndepărtate de hotarele noastre trebuie să amintim convenția economică și comercială pe care am încheiat-o zilele acestea cu Austria, rămânând doar să fie ratificată. Ea este menită să favorizeze schimbul dintre cele două țări, fără a mai cădea în greșala convențiilor trecute care favoriza venirea din Austria a obiectelor de lux în timp ce noi dădeam pâine, vite și lemne.

În Grecia, apoi, înfrângerea suferită de armatele conduse de Regele Constantin în bătăliile din

Asia-mică, a cauzat o mare tristețe urmată de agitațiuni ale poporului. S'au cerut prea multe jertfe dela popor și rezultatele nu sunt mulțumitoare. Pentru această singura scăpare a regalității și ordinii ar fi o grabnică încheiere a păcii pentru a salva resturile armatei după ce peste 50.000 de oameni au perit numai în ultima bătălie din fața Angorei, capitala turcilor naționaliști comandanți de Kemal-Pașa.

Evenimentul cel mai important rămâne însă în această săptămână o declarațiune făcută de Lloyd George primul ministru al Angliei care a arătat că consfătuirea dela Washington, — capitala Statelor Unite, unde se va discuta de cătră reprezentanții tuturor marilor puteri chestiunea dezarmării gene-

rale, această consfătuire, zicem, a arătat Lloyd George că înseamnă o epocă în istoria omenirii.

Națiunile obosite a mai spus Lloyd George, nu mai pot continua cu înarmările și trebuie să consimță la concesi și colaborare. Cei cari așază la noui războaie și ură nu mai au nici o trecere în popor și înfrățirea tuturor se impune. Această declarațiune este un balsam așezat peste ranile Europei. Pacea, unită cu dezarmarea este singura pace trainică. Mai întâi însă dreptatea care să fie silii să dea de lae foștii dușmani între cari Germania și Ungaria cu locul principal. Apoi vine rândul celorlalte state cari n'au făcut decât să se apere de loviturile ce le-au primit.

Bucium.

INFORMATIUNI

O frumoasă serbare în Șega. Duminică după amiază s'a ținut în suburbia Șega sfîșirea „Casei culturale”. La această serbătoare a fraților noștri din Șega, au luat parte și câțiva dintre intelectuali (invitați) din orașul Arad. Serbarea a fost deschisă de corul din Șega cu însufleșitul marș: „Trompetele sună.” După sfîșirea „Casei culturale,” act săvârșit de părintele Eugen Crăciun, președintele acestei Case de cultură, vice-președintele d. I. Vanca, neobositul dascăl, a salutată pe pușini intelectuali, ce au ținut să onoreze această serbare a poporului din Șega. Dsa în cuvinte alese arată marea însemnătate și ținta ce o are această „Casa culturală.”

A urmat apoi o gustare în grădina „Casei culturale.” Aci d. deputat d. Cornel Iancu și d. Ovidiu Grita, prefectul poliției, au roștit scurte dar frumoase vorbiri, laudând frumosul început de cultură. Corul a cântat mai multe cântări naționale, apoi s'a ținut o horă frumoasă, urmată de alte jocuri naționale, ce au ținut până noaptea târziu. În urma hotărârii poporului din Șega. În semn de recunoștință pentru munca neobosită și vrednică pentru înființarea acestei „Case culturale,” tot cu acest prilej s'a desvâlit și portretul (fotografia) părintelui Crăciun. Corul condus cu multă iscusință și pricepere de d. Invățător Lipovan prin cântecile frumoase a înălțat mult strălucirea serbării. Cinste și onoare inimoșilor conducători și harnicului popor din Șega.

(„Voința Poporului”, Arad)

Tărgul de mostre din Capitală se va închide Sâmbătă 15 Octombrie.

Diracțiunea Teatrului Național are plăcerea să anunțe publicului clujan, că intervenind la Ministerul Artelor și la Direcțiunea Generală a Teatrelor a reușit să aibă pentru Dna Olimpia Bărsan încă o detașare pe timp de un an, la Teatrul nostru.

Nu poate decât să ne bucare aceasta și mulțumim călduros valoroasei noastre artiste pentru inima cu care vine și de data asta în ajutorul teatrului din Ardeal. O așteptăm cu drag s-o aplaudăm în vîtoarele Dale rohri.

Asemenea dl Virgil Vasilescu, asocier al Teatrului, detașat aci pentru atagiunea trecută, un element cu multe și reale calități pentru comedie, s-a hotărât să

rămână pentru totdeauna în mijlocul comunei de artisti ai teatrului din Cluj.

Aniversarea A. S. R. Principele Carol. Eri 18 Oct. fiind a 28 a aniversare a nașterii S. Regale Principele Carol, a avut loc la Mitropolie un Tedeum la care a fost de față Mitropolitul primat, Episcopul Ivan al Clujului, Generalul Valcanu, Popovici-Tașcă, corpul ofițeresc superior, autorități etc.

Comuniștii arestați la București. S'a stabilit precis cu ocazia interogatoriilor și în baza documentelor găsite că comuniștii arestați acum la București aveau legături cu Cristescu, Moscovici și coliații comuniști. S'a constatat că erau finanțati de către Rusia. S'a descoperit o întregă corespondență care menționează sumele de bani trimise comuniștilor.

Comuniștii aceștia eri intenționau să arunce în aer gara de Nord și Capșa. Acțiunea lor era îndreptată dela Moscova. (ATR).

Șiguranța generală a statului, a făcut descenderi, însoțită de parchet, la 24 case din Capitală, arestând 20 comuniști, constituiți în club, în strada Negustorii. Într-o casă s'au găsit bombe. Alte arestări sunt iminente. (ATR).

Cocs cehoslovac pentru România. S'a încheiat o convenție pentru livrarea a 500 vagoane cocs din bazinul dela Ostrova, conform deciziei comisiei de Reparații, adică în vagoane cedate României de către Germania — și aceasta drept compensație pentru vagoanele cehoslovace confiscate de România. Vagoanele trec prin bazinul Karwin-Ostrova unde sunt încărcate cu cocs, 20 de vagoane au și fost expediate în România.

Scarlatina. Epidemia de scarlatină în proporții îngrozitoare în toată țara. Consiliul sanitar local a lăut măsuri serioase pentru prevențîmpinarea epidemiei.

Complotul comunist. În chestia complotului comunist din Capitală, aflăm, că s'au descoperit, la locuința celor arestați sume însemnate de bani trimși din Moscova. Arestată — 20 la număr — au fost depuși la Jilava. Printre aceștia sunt: 5 evrei și 4 unguri. S'a dat și de o corespondență între Cristescu și Rakowski privitoare la reorganizarea partidului comunist.

Colaboratorii noștri.

M. S. REGINA MARIA.

L. Agărbițeanu, Dr. A. Apostol, Colonel Gh. Bacaloglu, Dr. Vasile Bianu, Lucian Bolcaș, V. Gh. Borgovan, Vasile Chiru, Constanța V. Chiru al Ciurea, Mihail Codreanu, Ra. Lu C. Colbazi, Raul Culfanu, Aurel Contrea, Protopop Dr. E. Dăianu, A. Domide, Radu Dragănea, Prof. universitar Mihail Dragomirescu, Lt. Col. G. Dumitrescu, Radu Dumitrescu, N. I. Dumitrescu, Dr. Ion Giurgiu, O. Hulea Maior Clin Handrea, Colonel Ionescu Dobrogeanu, Maior Clin Ionescu, Carol G. Juhoda, Victor Lazăr, Aurel Lepădatu, Gh. Leșu, G. G. Mateescu, C. Martinovici, med. Gh. Nicolau, N. Neamțu Otanel, Vladimir Nicoară, Colonel Oprescu, General de Div. N. Petala, Vintilă Retala, Ion Pilat, Lt. Col. D. Pompilian, Stefan L. Paul, Radu-Rosetti, Constantin Răuleș, Protopop Enseblu Răducanu, Gh. Roșu, Marin Stănescu profesor universitar, Angelo Stătescu, Petre Gh. Savin, I. Toian Nicolae Tistu, S. V. Ursuleac, Emil Vasiliu, Prof. Dr. I. P. Volkești, Vasile Vlaicu, Ion Vlădoiu, Gh. Vălsan prof. universitar.

Contrabandela. Pentru înlăturarea contrabandei de cereale s'a dispus, ca circulația cerealelor să fie oprită pe o rază de 10 km. dela granița. Fără autorizație prealabilă dela prefectură cerealele care vor circula vor fi confiscate.

Căderea unui aeroplan. Unul din cele două aeroplanale dela Someș-sat care au sburat cu ocazia desvelirii statuiei Reginei, la Oradea-Mare, la întoarcerea spre Cluj a căzut dela înălțimea de 100 metri lângă comuna Vad. Locotenentul din aeroplan, primind grave leziuni interne, a fost a dus la clinica din localitate. Celălalt pilot a fost ușor rănit.

Doi profesori executați de sovietici. Profesorii de științe politice Luzarevski și Tievski au fost împușcați din inițiativa guvernului sovietic.

Vindicarea completă a sifilisului. Doctorul Roux a demonstrat la Academia de științe, o importanță descoperire franceză pentru tratarea sifilisului prin injecții intermusculare cu seruri de bismut. O sută bolnavi tratați pe această cale au fost complet vindecați.

◆◆◆◆◆
Acel ce răspândesc ziarul Cultura Poporului împlinesc o vatorie de buni Români. ◆◆◆◆◆

Publicitatea Culturii Poporului

La administrația ziarului „Cultura Poporului”, ori cine se poate înscrie spre a comanda, baso-relieful *M. S. Regelui și Regina*, opera sculptorului, *Dimitriu Bârlad*. Lucrările sunt făcute în bronz, mărimea 25 cm. și costă 300 lei. *Busturile M. S. Regelui și Regina* în mărime naturală costă 17 mii lei părechea.

Sculpturile au fost executate după natură la palatul Regal din București și în urma autorizației dată Dlui Dimitriu Bârlad de augustii noștri suverani, aceste lucrări pot fi cumpărate de către toate autoritățile noastre, precum și de ori care bun român cari dorește să aiba veșnic în față figurile marilor noștri eroi ai neamului, *M. L. Regale, Regele și Regina* tututor Românilor.

CITITI ȘI RASPANDITI ziarul vostru „CULTURA POPORULUI”, ce trăiește numai prin Voi și pentru Voi.

Pentru militari, primari, învățători etc.

Istoricul luptelor neamului românesc din zilele de glorie ale anilor 1916—1919, au fost trecute la nemurire în cele *trei hărți* lucrate în colorii de *Dl. General C. St. Anza*, și cari se găsesc de vânzare la Ad-ția ziarului „Cultura Poporului” numai cu 6 lei bucata (plus porto).

Aceste hărți nu trebuie să lipsească din casa oricărui bun român. Prin ele putem vedea cum s'au desfășurat luptele la Tisa și ocuparea B. Pestei; variațiunile teritoriului stăpânit în timpul războiului, și istoricul grafic al războiului. Toate hărțile sunt însoțite de date istorice.

CITITORII NOȘTRI, mai ales cei dela sate precum și meseriași și muncitori de orice fel, cari doresc a înființa orice fel de cooperative precum și îndrumări speciale, să se adreseze inspectoratului cooperativei din Transilvania și Banat, Str. Lunei 54, Cluj.

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE, un ferestru circular diametru 85 c. m. Informații la Ad-ția ziarului. 01

CAUȚ: 3 camere goale și bucătărie. Oferte la ziar sub A. S.

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONYMĂ

Capital Social 160,000.000 Lei

Sediul Central: BUCUREȘTI.

SUCURSALE:

Arad, Băiți, Brașov, Bazargic, Chișineu, Cernăuși, Constanța, Galați,

Cluj, Ismail, Târgu-Mureșului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timișoara.

Face orice operațiuni de bancă.

BANCA NAȚIUNEI

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL SI REZERVE LEI 175.000.000

BUCUREȘTI

CALEA VICTORIEI 93 (Piata Palatului Regal)

BĂNCI AFILIATE: LONDRA, PARIS, MILANO, VIENA, BRNO (Ceho-Slovac ia etc.)

cum și în principalele orașe din țară.

Execută orice operațiuni de Bancă în general. — Scont. — Avansuri pe ipoteci, gajuri de efecte publice, secțiuni și mărfuri. — Efectuează plăți și încasări. Emite cecuri și scrisori de credit în țară și în străinătate. — Primește depuneri spre fructificare. — Execută ordine de Bursă. — Conturi curente.

A apărut

„COMORĂA SUPLETULUI”

care cuprinde:

căntece populare de iubire și despre ille
căntece de piugărie, păstorie și pescărie,
căntece ostășești, colțazi, urături, rugăciuni ș. a. pentru toate vârstele,
stările sufletești și îndeletnicirile
poporului român. □□□□□□□□

Pretul (128 pagini) Lei 4.

Revanzătorilor rabat. — Se comandă dela
Librăria „ȘCOALA ROMÂNĂ” din Suceava
(Bucovina). □ Costul se trimite înainte.

În Editura „Școalei Române” au apărut de asemeni și alte cărți religioase — populare, de căntece, povestiri ș. a. al căror catalog se trimite gratuit oricui îl cere. □ Spre a înlesni onor. cititorii cunoașterea cărților noastre, îi rugăm să binevoiască a ne înștiința în cari gazete cetite de ei, ar dori să publicăm titlul și prețul cărților noastre, care după cuprins sunt foarte folositoare. □

BANCA CENTRALA

Pentru industrie și Comert s. p. a.
Cluj, Str. Regina Maria No. 6--8
(casele proprii).

Capital social Lei 50,000.000 deplin vărsat

Sectia de Bancă ☉ Sectia de Mărfuri

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Hateg,
Satu-Mare, Reprezentanti stabili în Bu-
curești, Kosice, Praga și Viena.

ANUNCIURILE ȘI RECLAMELE se primesc la Agenția „Soarele” Cluj, Strada Iuliu Maniu, 3